

Λογοτεχνία ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΩΡΑΙΤΗ

693.717.8812

www.kmoraiti.gr

30/7/2020

Αφηγηματικές τεχνικές

ΑΦΗΓΗΤΗΣ

1. **Ο αφηγητής:** Ο αφηγητής αποτελεί το πρόσωπο του κειμένου που αφηγείται την ιστορία και δεν ταυτίζεται με τον συγγραφέα. Είναι αυτός που διηγείται την ιστορία και αποτελεί οργανικό μέρος του κειμένου.

Τα είδη του αφηγητή:

A. Ως προς τη συμμετοχή του στην ιστορία μπορεί να διακριθεί σε:

- **ομοδιηγητικό αφηγητή:** είναι ο αφηγητής που συμμετέχει στην ιστορία που αφηγείται ως πρωταγωνιστής ή βασικός ήρωας ή παρατηρητής ή αυτόπτης μάρτυρας. Στην περίπτωση που ο ομοδιηγητικός αφηγητής αφηγείται τη δική του ιστορία, τότε λέγεται **αυτοδιηγητικός** αφηγητής.
- **ετεροδιηγητικό αφηγητή:** είναι ο αφηγητής που δεν συμμετέχει στην ιστορία που αφηγείται.

B. Με κριτήριο τα αφηγηματικά επίπεδα ο αφηγητής διακρίνεται σε:

- **εξωδιηγητικό αφηγητή:** είναι ο αφηγητής που αφηγείται τα γεγονότα που χωρίς ο ίδιος να συμμετέχει στην ιστορία. Ο ίδιος διηγείται μια ιστορία που έχει ήδη συντελεστεί στο παρελθόν.
- **Ενδοδιηγητικό αφηγητή:** όταν μετέχει στην ιστορία και αφηγείται γεγονότα μιας μετα-αφήγησης.
- **Μεταδιηγητικό αφηγητή:** όταν βρίσκεται μέσα σε μια δευτερεύουσα αφήγηση και διηγείται μια άλλη ιστορία.

Γ. Ως προς το αφηγηματικό επίπεδο στο οποίο ανήκει αλλά και το βαθμό συμμετοχής του στην ιστορία είναι:

- **εξωδιηγητικός - ετεροδιηγητικός** αφηγητής: είναι ο αφηγητής που αφηγείται σε τρίτο πρόσωπο μια ιστορία στην οποία ο ίδιος δε συμμετέχει (π.χ. ο Όμηρος στην *Ιλιάδα* και την *Οδύσσεια*).
- **εξωδιηγητικός - ομοδιηγητικός** αφηγητής: είναι αφηγητής που αφηγείται μια κύρια ιστορία στην οποία ο ίδιος συμμετέχει ή είναι η προσωπική του ιστορία (π.χ. ο Νικόλας Κοζάκογλου στην *Ιστορία Ενός Αιχμαλώτου*).
- **ενδοδιηγητικός - ετεροδιηγητικός** αφηγητής: είναι ο αφηγητής που ανήκει στην κύρια ιστορία και αφηγείται μια μετα-αφήγηση στην οποία ο ίδιος δε συμμετέχει (π.χ. το βοσκόπουλο στο *Όνειρο στο Κύμα*, όταν αφηγείται την ιστορία του Σισώη).
- **ενδοδιηγητικός - ομοδιηγητικός** αφηγητής: είναι ο αφηγητής που αφηγείται σε μετα-αφήγηση την προσωπική του ιστορία (π.χ. η μητέρα στο *Αμάρτημα της μητρός μου*, όταν αφηγείται το αμάρτημα της).

Δ. Με κριτήριο την εστίαση ο αφηγητής είναι:

1.

- αφηγητής **παντογνώστης:** είναι ο αφηγητής που γνωρίζει τα πάντα, όλα τα γεγονότα που συμβαίνουν, τις πράξεις και τις σκέψεις όλων, ακόμη και τις κρυφές σκέψεις των προσώπων της αφήγησης.
- αφηγητής **παρατηρητής:** ο αφηγητής είναι ένα από τα πρόσωπα της ιστορίας, αλλά συμμετέχει λιγότερο ή περισσότερο στη δράση. Δε γνωρίζει τίποτα

περισσότερο από όσα γνωρίζουν τα πρόσωπα της ιστορίας και αφηγείται σε α' ρηματικό πρόσωπο.

- αφηγητής **πρωταγωνιστής**: ο αφηγητής διηγείται τη δική του ιστορία σε α' ρηματικό πρόσωπο.

2. Άλλη κατηγοριοποίηση του αφηγητή, με βάση την εστίαση είναι:

- **δραματοποιημένος** αφηγητής: ο αφηγητής είναι ένα από τα πρόσωπα της ιστορίας, βασικό ή δευτερεύον. Παρατηρεί όσα συμβαίνουν με εσωτερική εστίαση και η αφήγηση γίνεται σε α' πρόσωπο.
- **αμέτοχος** αφηγητής (ή **μη δραματοποιημένος ή απρόσωπος**): ο αφηγητής δεν συμμετέχει στα γεγονότα που αφηγείται, αντιλαμβάνεται, σχολιάζει, συνειδητοποιεί και γνωρίζει τα πάντα, ακόμη και τις πιο κρυφές σκέψεις των προσώπων της αφήγησης. Είναι παντογνώστης αφηγητής και προσεγγίζει τα πράγματα με *μηδενική εστίαση*, ενώ η αφήγηση του γίνεται σε γ' πρόσωπο.